

2. בחוות-דעת הממונה על עבודות השירות מיום 14.6.2012 נמצא הנאשם כשיר לביצוע עבודות שירות. בהתאם לכך, בהחלטתו מיום 2.7.2012 הורה השופט לי-רן על מועד תחילת ריצוי עבודות השירות (מועד זה נדחה לאחר מכן לבקשת הסנגור).

הבקשה הראשונה של הממונה על עבודות השירות לגזירת עונש אחר על הנאשם

3. ביום 11.3.2013 הוגשה בקשת הממונה על עבודות השירות לגזירת עונש אחר על הנאשם בהתאם לסעיף 51(א1)(1) לחוק העונשין. הבקשה הועברה לטיפול עקב פרישתו של כב' השופט לי-רן מכס השיפוט. בבקשה צוין כי הנאשם איבד את כושר העבודה שלו ונקבעה לו אי כשירות בשל פגיעה שארעה לאחר שנגזר דינו. צוין כי בעת ראיון המיין הראשוני, הנאשם לא דיווח על מחלות כרוניות ולא הצהיר על בעיה רפואית שבגינה יתקשה לתפקד. יחד עם זאת, מספר ימים לאחר שהחל הנאשם בביצוע עבודות השירות, נעדר הנאשם מהעבודה והציג אישורי מחלה. בהמשך שוב נעדר מהעבודה, וכאשר פנה אליו המפקח לצורך בירור סיבת היעדרותו, ציין כי ישהה במחלה במשך חודש וחצי. אף בחודשים שלאחר מכן, בכל עת שהמפקח יצר קשר עם הנאשם, דיווח הנאשם כי עודנו חולה ואף הציג אישורי מחלה רבים. עקב בעיותיו הרפואיות ונוכח שהייתו במחלה ממושכת, הוזמן הנאשם בשעתו לוועדה הרפואית במשרד הממונה ונמצא בלתי כשיר. נוכח האמור, התבקשתי לגזור על הנאשם עונש אחר.

4. ביום 7.4.2013 התקיימה לפניי ישיבה במעמד הצדדים. במועד זה הוסכם על דחיית הדיון לצורך קיום הידברות בין הצדדים. בדיון שהתקיים לפניי ביום 30.5.2013 ביקש הסנגור לדחות שוב את הדיון כדי לאפשר לנאשם להתייבב לפני ועדה רפואית אצל הממונה על עבודות השירות, לצורך בחינת כשירותו של הנאשם לעבודות שירות פעם נוספת. בהחלטתי מאותו יום אשר ניתנה בהסכמת המאשימה, הוריתי על הפנייתו של הנאשם לממונה על עבודות השירות. בנוסף, התבקש הממונה לוודא מהו מספר ימי עבודות השירות שביצע הנאשם עד אותו שלב, וזאת נוכח טענות הסנגור בעניין.

5. בחוות-דעת הממונה על עבודות השירות מיום 11.7.2013 צוין כי התקיימה ועדה רפואית בעניינו של הנאשם וכי הוא נמצא כשיר להמשך ריצוי עבודות השירות, תוך התייחסות למגבלותיו. עוד צוין כי תיקו של הנאשם נבדק בשנית ונמצא כי ביצע 13 ימי עבודות שירות. בהתאם לכך, בדיון שהתקיים ביום 14.7.2013 הוריתי על מחיקת בקשתו דאז של הממונה על עבודות השירות לגזירת עונש אחר על הנאשם. עוד הוריתי כי הנאשם יתייבב לריצוי עונשו ביום 15.7.2013, וזאת בהתאם למפורט בהודעת הממונה. בהחלטתי הבהרתי לנאשם כי אם יפר את הוראות הממונה או ימצא בלתי כשיר, הוא עלול לרצות את יתרת עונשו במאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, וזאת בהתאם לקביעתו המפורשת של השופט לי-רן בפסק-הדין מיום 1.4.2012. בנוסף, ציינתי כי אם הסנגור חולק על חישוב ימי עבודות השירות שביצע הנאשם עד אותו שלב, עליו להגיש הליך מתאים לערכאה המוסמכת.

הבקשה הנוכחית של הממונה לגזירת עונש אחר על הנאשם

6. ביום 6.11.2013 הועברה לעיוני הודעה מטעם הממונה על עבודות השירות במסגרתה צוין כי הנאשם לא פעל בהתאם להחלטתי, ולא התייבב לריצוי עונשו ביום 15.7.2013 כנדרש. בהודעה צוין כי הנאשם לא יצר כל קשר עם גורם רלוונטי בכדי לדווח על אי הגעתו. לאחר המתנה של מספר ימים, ומשהנאשם לא התייבב, יצר המפקח האזורי

קשר עם הנאשם, והנאשם מסר לו כי חלה החמרה במצבו הרפואי; כי הוא היה מאושפז; וכי כעת הוא שוהה בביתו בחופשת מחלה. משהנאשם הוסיף לא להתייצב לריצוי עבודות השירות, עתר הממונה בשנית לגזור על הנאשם עונש אחר.

7. בהחלטתי מיום 7.11.2013 ציינתי כי אין בידי להיזקק לבקשה לפי סעיף 51(א1)(1) לחוק העונשין במתכונת בה הוגשה, כיוון שלא צורפה לה חוות-דעת המעידה על אי-כשירותו של הנאשם לביצוע עבודות שירות (זאת בשים לב לכך שהנאשם נמצא כשיר לכך ביולי 2013). בעקבות כך, הוגשה לעיוני הודעת הממונה מיום 28.11.2013 במסגרתה צוין כי בעקבות החלטתי, זומן הנאשם לוועדה רפואית נוספת אצל הממונה על עבודות השירות, ובמסגרתה קבע רופא שב"ס כי הנאשם אינו כשיר לביצוע עבודות שירות (צורפה חוות-דעת מתאימה). עוד צוין כי הובהר הן לנאשם והן לבא-כוחו כי במסגרת עבודות השירות נדרשים העובדים לעבוד בעבודה פיזית, קשה יותר או פחות. כמו-כן, צוין כי לנאשם ניתנה הזדמנות להתחיל ולעבוד במקום תעסוקה עם מגבלות רבות, אך הוא לא התייצב גם לעבודה זו. התרשמות הממונה היתה כי הנאשם מביע מוטיבציה מילולית בפני בית-המשפט, אך קיים פער בין המלל למעש, כאשר הנאשם אינו מעוניין להשתלב במסגרת האינטנסיבית של עבודות שירות. בהתחשב בכל אלה, התבקשתי שוב להטיל על הנאשם עונש אחר חלף עבודות שירות.

8. בדיון שהתקיים לפניי במעמד הצדדים ביום 24.12.2013, טען הסגור כי חוות-דעתו האחרונה של רופא שב"ס, לא נסמכה על חוות-דעת פרטית וכן על בדיקה עדכנית של הנאשם. בהתחשב בכך, ובשים לב לעובדה שבחוות-הדעת האחרונה של רופא שב"ס לא נקבע במפורש כי לנאשם "אי כשירות קבועה או ממושכת בשל פגיעה שארעה לו לאחר גזר-דינו" כנדרש בסעיף 51(א1)(1) לחוק, נדחה הדיון בעניינו של הנאשם לצורך קבלתה של חוות-דעת רפואית נוספת.

9. בדיון שהתקיים לפניי ביום 30.4.2014 במעמד הצדדים, התברר כי אמנם הוגשה חוות-דעת מטעם הממונה על עבודות השירות המתייחסת לאי כשירות ממושכת של הנאשם, אולם חוות-הדעת האמורה נשאה תאריך לא מדויק, וכן נכתבה בלא שהנאשם עבר ראיון בפני הוועדה הרפואית (זאת, מבלי לטעת מסמרות בשאלה האם ראיון כאמור הוא בגדר חובה). בנסיבות אלה, ולפנים משורת הדין, הוריתי כי הנאשם יתייצב לראיון בפני הוועדה הרפואית אצל הממונה על עבודות השירות במועד ובשעה שתואמו באולמי במעמד הצדדים.

10. בסופה של דרך, מונחת לפניי היום חוות-דעת עדכנית מיום 15.5.2014. חוות-הדעת מציינת כי הנאשם התייצב בפני הוועדה הרפואית, אולם לא הציג בפני הוועדה מסמכים רפואיים חדשים וכן לא העלה טענות חדשות. מהחומר שהונח לפני הוועדה הרפואית עלה כי באוקטובר 2012 - מספר חודשים לאחר מתן גזר-הדין - היה הנאשם מעורב לכאורה בתאונת דרכים וסבל מחבלה בכתף ימין וברגליים. ממסמך מינואר 2014 עלה לכאורה כי הנאשם סובל משבר צוואר כירורגי של הכתף הימנית. ממסמך ממרץ 2014 עלה כי אורתופד קבע כי הנאשם יכול לבצע עבודות שירות, אך ללא מאמצים מנואליים והרמת משאות כבדים. בהתייחס לכך, ציין רופא שב"ס כי במסגרת מקומות התעסוקה במערך עבודות השירות, אין אפשרות למנוע עבודה פיזית מינימאלית ללא מאמצים מנואליים, ולפיכך מעורר הדבר חשש מפני נזק נוסף בכתף. בהתחשב בכל אלה, ומאחר שהנאשם לא הציג חומר חדש לפני הוועדה הרפואית, קבע רופא שב"ס

פעם נוספת כי הנאשם אינו כשיר לריצוי עבודות שירות. בסיכום חוות-הדעת החתומה על-ידי רופא שב"ס וכן על-ידי רכזת עבודות שירות מחוז דרום, נקבע כי הנאשם: "**...סובל מבעיה אורתופדית בכתף שארעה לאחר מתן גזר-הדין, כמו כן מדובר בבעיה ממושכת מאד, שכן מתאריך 16.9.2012 אינו מתייצב לריצוי עבודות שירות ומדווח על מחלה**". על בסיס כל אלה, התבקשתי להפעיל את סמכותי לפי סעיף 51(א)(1) לחוק העונשין, ולגזור על הנאשם עונש אחר.

טיעוני הצדדים

11. המאשימה עתרה להמיר את עונש עבודות השירות שהוטל על הנאשם במאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, זאת בשם לב לסעיף 3 להסדר הטיעון בין הצדדים ולכך שהובהר לנאשם עוד בפסק-הדין שניתן על-ידי השופט לי-רן כי אם לא ימצא מתאים לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות יוטל עליו מאסר של ממש. המאשימה ציינה כי לנאשם ניתנו מספר רב של הזדמנויות הן כדי להימצא כשיר לעבודות שירות והן כדי לרצותן הלכה למעשה, ואף הוצעו לו תפקידים הכוללים הגבלות על העבודה הפיזית הנדרשת, אולם הוא לא השכיל לנצל את הזדמנויות שניתנו לו ובסופו של יום שב וטען כי אינו יכול לבצע את עבודות השירות בשל מגבלותיו הרפואיות. המאשימה הוסיפה ועמדה על כך שחובה לכבד הסדרי טיעון וכי אין כל מקום לסטות מההסכמה שהושגה בין הצדדים מלכתחילה, על דובשה ועל עוקצה.

מנגד, טען הסנגור כי אמנם הסדר הטיעון עליו חתם הנאשם קבע כי אם לא ימצא כשיר לעבודות שירות, ירוצה העונש במאסר בפועל ממש. עם זאת, נטען כי לאחר תחילת ביצוע עבודות שירות עבר הנאשם שתי תאונות, אחת מהן במהלך ריצוי עבודות השירות, ולפיכך קיבל חופשות מחלה. לגישת הסנגור, נוכח נסיבות העניין עליהן עמד, אין טעם לגזור על הנאשם מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח וזאת מבחינת האינטרס הציבורי.

דין והכרעה

12. סעיף 51(א)(1) לחוק העונשין קובע כדלקמן:

51. הפסקה שיפוטית של עבודות שירות

(א)...

(א1) השופט או המותב שגזר את הדין, ובהעדרו - שופט או מותב אחר באותו בית משפט, לפי העניין, רשאי, לאחר שנתן לנאשם אפשרות לטעון את טענותיו, לגזור על הנאשם עונש אחר אם התקיים אחד מאלה, ורשאי בית המשפט להורות כי עבודת השירות תופסק עד למתן החלטתו:

(1) הממונה הביא לפניו חוות דעת של רופא שירות בתי הסוהר, ולפיה עובד השירות איבד את כושר העבודה שלו ונקבעה לו אי-כשירות קבועה או ממושכת בשל פגיעה שאירעה לו לאחר שנגזר דינו.

(ההדגשה אינה במקור-ד.כ.ל)

13. מאז מתן פסק-הדין בעניינו של הנאשם באפריל 2012, לא ביצע הנאשם את עבודות השירות שהוטלו עליו, וזאת עקב בעיות בריאותיות שלפי הנתען אירעו לאחר מתן גזר-הדין. גם לאחר החלטתי מיום 14.7.2013, במסגרתה

ניתנה לנאשם אפשרות נוספת להתייצב לריצוי עבודות השירות, נמנע הנאשם מלעשות כן. הדיונים בתיק נדחו מספר פעמים כדי לאפשר הליך מנהלי תקין בפני הממונה וכדי לאפשר הגשת חוות-דעת מתאימה בהתאם לדרישות סעיף 51(א1)(1) לחוק העונשין. כאמור, בעקבות ראיון עדכני שנערך לנאשם לפני הוועדה הרפואית בחודש האחרון, הוגשה חוות-דעת מפורטת לפיה הנאשם אינו כשיר לביצוע עונש מאסר בפועל בעבודות שירות. עוד נקבע כי מדובר באי כשירות ממושכת בשל פגיעה שארעה לאחר מתן גזר-הדין. במצב דברים זה, ובהתאם לסמכותי לפי סעיף 51(א1)(1) לחוק העונשין, אני רואה לקבל את בקשת הממונה, ולגזור על הנאשם עונש אחר חלף עבודות השירות שהוטלו עליו.

14. לעניין גזירת העונש מחדש - כפי שהוסבר לעיל, מלכתחילה ראה כב' השופט לי-רן לכבד את הסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים, והטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות. בנוסף, אימץ השופט לי-רן את ההסכמה שהושגה בשעתו בין הצדדים, ולפיה אם הנאשם ימצא בלתי מתאים לביצוע עבודות שירות, הוא ירצה 6 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. לאימוץ הסכמה זו ניתן ביטוי מפורש בגזר-הדין של כב' השופט לי-רן, שהזהיר את הנאשם כי אם ימצא בלתי מתאים לעבודות שירות: "יומר העונש לעונש מאסר ממש".

אף שהכרעת-הדין בעניינו של הנאשם ניתנה לפני מועד כניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין, אומר כי העונש המוסכם של 6 חודשי מאסר בפועל בגין העבירות בהן הורשע הנאשם, מצוי במתחם הענישה ההולמת בשים לב לערכים המוגנים שנפגעו; לנסיבות ביצוע העבירות; לענישה הנוהגת; וכן לעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה. מן הטיעונים לעונש שנשמעו לפני כב' השופט לי-רן ביום 1.4.2012, ניתן ללמוד כי מלכתחילה נימקו הצדדים את מכלול פרטיו של הסדר-הטיעון בכך שהנאשם חסר עבר פלילי; הסדיר את החוב האזרחי; סובל מבעיות בריאותיות; ומאז ביצוע העבירות בשנים 2001 עד 2003 ועד גזירת העונש המקורי חלף זמן ניכר.

בבואי לגזור מחדש את עונשו של הנאשם היום, לא נמצא לי טעם המצדיק חריגה מהסדר הטיעון שגובש בשעתו בין הצדדים ואומץ על-ידי בית-המשפט, ולפיו אם הנאשם ימצא בלתי כשיר לעבודות שירות, הוא ירצה את 6 חודשי המאסר בפועל שנגזרו עליו וזאת מאחורי סורג ובריח. מלכתחילה, האפשרות שניתנה לנאשם לרצות 6 חודשי מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות בגין העבירות בהן הורשע, הקלה עימו. הנאשם הסכים במסגרת הסדר הטיעון כי אם ימצא בלתי מתאים לעבודות שירות, ירצה את עונשו מאחורי סורג ובריח. אינני סבורה כי יש מקום לסטות מהסדר-הטיעון ולהקל עם הנאשם מעבר לעונש הלא מחמיר שנגזר עליו מלכתחילה.

ודוק, לא נעלמו מעיני הנסיבות המקלות הכוללות את ההודאה באשמה; העדר העבר הפלילי; חלוף הזמן הניכר מעת ביצוע העבירות; וכן מצבו הבריאותי של הנאשם. יחד עם זאת, נתונים אלה היו ידועים לצדדים בעת גיבוש הסדר הטיעון ביניהם, והם שוקללו במסגרת העונש עליו הוסכם בשעתו. ההחמרה במצבו הרפואי של הנאשם לאחר מתן גזר-הדין, היא כשלעצמה אינה מצדיקה סטייה מהסדר הטיעון והימנעות מגזירת עונש מאסר בפועל, שכן שב"ס אמון על מתן טיפול רפואי מתאים לאסירים המצויים במשמורת. גם חלוף הזמן מאז מתן גזר-הדין בשנת 2012 ועד היום, אין בו כדי להצדיק חריגה מהסדר הטיעון. זאת, בהתחשב בכך שחלוף הזמן נעוץ בעיקר בנאשם, שכן הוא זה שעתר להזדמנויות חוזרות ונשנות כדי להימצא כשיר לריצוי העונש בעבודות שירות, ללא הועיל (ראו בעניין זה גם החלטתי בתיק זה מיום 24.12.2013).

אזכיר כי בהחלטתי מיום 14.7.2013 שבתי והזהרתי את הנאשם כי אם ימצא בלתי כשיר לעבודות שירות, הוא עלול לרצות את יתרת עונשו במאסר ממש, וזאת בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים וכן בהתאם לאמירתו המפורשת של השופט לי-רן בפסק-דינו מיום 1.4.2012. אף-על-פי-כן, עד היום לא ריצה הנאשם את עונש עבודות השירות. התנהלותו של הנאשם עד כה הובילה לבזבז משאבים ציבוריים, כאשר פעם אחר פעם ניתנו לנאשם לפי בקשתו-שלו הזדמנויות לבחון את כשירותו בפני הממונה וכן לרצות את עונשו בעבודות שירות.

בהתחשב במכלול הטעמים האמורים, אינני רואה לחרוג מהסדר הטיעון שגובש מלכתחילה בין הצדדים, שהינו הולם וסביר ושהנאשם הוזהר מספר פעמים בדבר פרטיו ומשמעותם.

סוף דבר

15. אני גוזרת מחדש את דינו של הנאשם, וקובעת כי הנאשם ירצה 6 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, בניכוי הימים שהנאשם ריצה עד כה בדרך של עבודות שירות.

הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר בפועל ביום 2.7.2014 עד השעה 10:00 במגרש הרוסים בירושלים.

למען הסר ספק, אין שינוי בעונש המאסר על-תנאי שגזר כב' השופט לי-רן על הנאשם ביום 1.4.2012.

המזכירות תשלח העתק החלטתי זו לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתנה היום, ד' סיוון תשע"ד, 02 יוני 2014, במעמד הצדדים.